

Π. Α. Λ Η Ε Σ   Α Ν Α Μ Ν Η Σ Ε Ι Σ

Ραδιοφωνική έμπομπή διά τήν 10 ην
'Ιουνίου, 1973, ήμέραν Κ Υ Ρ Ι -
Α Κ Η Ν και ώραν : 20.05 - 20.35.

Τήν έμπομπήν παρουσιάζουν ο ΚΩΣΤΑΣ
ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ και ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥ -
ΚΑΚΗΣ. Τραγουδά ή ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ .

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   Τί τά θέλεις άγαπητέ μου Γιάγκο, όσο κι'άν συζητούμε για
τά παληά ρομαντικά χρόνια της 'Αθήνας, δέν μπορούμε νά
μήν παραδεχτούμε ότι ήτανε δύσκολα και κάθε άλλο παρά
εύχάριστα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ   'Εδω έχω μιάν αντίρρηση. Σήμερα τά βλέπομε έτσι, ότι δέν θά
ήτανε εύκολα και εύχάριστα ^{τά παλαιότερα} ~~είναι εύκολα~~ άθηναϊνά χρόνια. Τότε
όμως πού οι παποϋδες μας δέν ξέρανε, οϋτε μπορούσαν νά υπο-
πτευθοϋν τίς σύγχρονες άνέσεις μας, δέν θά τά βλέπανε έτσι.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   Βέβαια σήμερα, λόγου χάριν, τήν ώρα της μεγάλης ζέστης, έχο-
με τήν ανακούφιση ενός ποτηριοϋ μέ παγωμένο νερό από τό ήλεκ-
τρικό μας φυγέιο, ένω τότε - όπως λέγαμε έδω και λίγες μέρες-
ήτανε εύχαριστημένοι οι παλαιοί άθηναϊοι όταν τό αίγινίτιο
κανάτι τους έκανε τό νεράκι απλως δροσερό.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ   Μόνο νερό ; Δέν λογαριάζεις ότι άν τυχόν διφάσης στόν δρόμο,
βρίσκεις τήν ανακούφιση σ' ένα μπάρ μ' ένα ποτήρι παγωμένη μύρα
'Αλήθεια, από καιρό ήθελα νά σε ρωτήσω και όλο τό ξεχνούσα :
Πίνανε μύρα οι παλαιοί άθηναϊοι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   Και ναι και όχι.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ   Τί σημαίνει αυτό τό ναι και όχι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   'Εξαρτάται για ποιά έποχή μέ ρωτάς.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Αντιλαμβάνομαι τήν διαστολή πού κάνεις. Θέλεις νά πης ότι στα πρώτα χρόνια τής 'Αθήνας, όταν ἔγινε πρωτεύουσα τής 'Ελλάδος, δέν θά ὑπῆρχε μύρα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἦτανε τελείως ἄγνωστη ἡ μύρα, μ' ὄλο πού εἶναι ἀρχαιότατο ποτό, ἢ μᾶλλον π ό μ α ὅπως τό ἀποκαλοῦσαν οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοι.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί εἶπες ; Πώς εἶναι ἀρχαιότατο ποτό ; 'Ἡ μύρα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, ἡ μύρα. Σκέφου ὅτι τήν ἀναφέρει ὁ γεωγράφος Στράβων πού περιηγήθηκε ὅλον τόν γνωστό τότε κόσμον. Καί γράφει ὁ Στράβων ὅτι στήν ἀρχαία Αἴγυπτο, βρῆκε ἕνα ποτό, ἕνα π ό μ α γιά νά χρησιμοποιοῦμε τήν ἴδια του τήν λέξι, πόμα ὅπερ οἱ Αἰγύπτιοι ἐκ κριθῆς παρασκευάζουσι καί ζ υ θ ο ν ἀποκαλοῦσι.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Βέβαια, ζυθος εἶναι ἡ μύρα. 'Ο ζυθος...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στήν ἀρχαία μας ὄμως γλῶσσα, αὐτή ἡ λέξις εἶναι ἑτερόκλιτη. 'Ο ζυθος καί τό ζ υ θ ο ς, ὅπως τήν ἀναφέρει ἄλλος ἀρχαῖος συγγραφεύς, ὁ Θεόφραστος, φιλόσοφος πού ἔζησε στήν Αἴγυπτο καί ἔγραφε πολλά βιβλία καί μεταξύ αὐτῶν καί τό " Περί φυτῶν Ἱστορίας ".
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Θεόφραστος ; Εἶναι αὐτός πού ἔγραφε καί τά περὶ φημα Εἰδύλλια ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τοῦς μπερδεύεις. Αὐτός εἶναι ὁ Θεόκριτος. Κι' αὐτός στήν Αἴγυπτο ἔζησε καί περίπου στήν ἴδια ἐποχῇ, γύρω στά 300 πρό Χριστοῦ. Μά ὁ Θεόκριτος εἶναι ποιητής τῆς βουκολικῆς ποιήσεως. Τόν ἐνδιαφέρουν τά βοσκόπουλα, οἱ ξυπόλητες βοσκοποῦλες, τά γελάδια, τά κατσίκια καί οἱ ἔρωτές τους, ἐνῶ ὁ Θεόφραστος εἶναι φιλόσοφος καί φυσικός.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ὅλα αὐτά ὄμως δέν μᾶς λένε πότε ἤρθε ὁ ζυθος ἢ τό ζυθος στήν νεώτερη 'Ελλάδα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν μαντεύεις πότε ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δηλαδή, μισομαντεύω. "Ὅταν θά ἔφθασε ὁ "Ὄθων στήν 'Ελλάδα μέ ὄλη του τήν ἀπόλλουθία, οἱ βαυαροὶ του ἀξιωματικοί, συνηθισμένοι νά πίνουν μύρα στό Μόναχον, δέν θά βρῆκανε μύρα καί...

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ ... καί τρελλάθησαν οί άνθρωποι. Πώς θά μπορούσαν νά ζήσουν οί βαυαροί χωρίς μύρα ; Δοκιμάσανε τήν ρετσίνα πού τούς φάνηκε πολύ πικρή, μά τήν ἔπιναν ἀναγκαστικῶς, βάζοντας στό ποτήρι τους λίγη ζάχαρι.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέν εἶραστα καλά. Ρετσίνα μέ ζάχαρι ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιατί ὄχι ; Ἐδῶ οί Βαυαροί στό Ναύπλιον, τρώγανε τίς γάτες. Δέν θά βάζανε λίγη ζάχαρι στήν ρετσίνα τους ; Τό γεγονός εἶναι ὅτι ἔγραψαν ἀμέσως στό Μόναχον νά τούς στείλουνε φορτῶματα μέ μύρα καί ἔτσι, κατά τόν Μάρτιο τοῦ 1835, ἔφθασε καί στήν Ἀθήνα ἡ γερμανική μύρα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί ποῦ τήν πουλοῦσαν ; Ὁχι βέβαια στίς ταβέρνες.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πρῶτα πρῶτα μήν χρησιμοποιοῦς τήν λέξι ταβέρνες γιά τήν ἐποχή ἐκεῖνη. Τίς λέγανε : κρασοπουλειά καί μερικοί δῆθεν πλόπολιτισμένοι καί γραμματιζούμενοι, τίς ἀποκαλοῦσαν οἰνοπωλεῖα. Ὁχι ὅμως, δέν μπήκε ἡ μύρα στά οἰνοπωλεῖα. Οἱ βαυαροί φρόντισαν ν' ἀνοίξουν ἕνα δικό τους κέντρο, στήν ἀρχή τῆς Ἱερᾶς Ὁδοῦ...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό ξέρω γιατί τό ἔχομε ξαναπεῖ. Τό περὶφημο Εκρύνερ Μπάουμ δηλαδή τό Πράσινο Δεντρέ ἔκει λοιπόν εὐρισκαν μύρα οἱ Βαυαροί ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὁχι μόνο ἐκεῖ. Σκέφου ὅτι ὑπῆρχε καί τό Πασίλυπο, γερμανικό ἐστιατόριο, ἐκεῖ ὅπου βρίσκεται σήμερα τό Πολυτεχνεῖο, καί ἕνα δυό ξενοδοχεῖα ὅπου ἔμεναν βαυαροί καί ἔπρεπε νά ἔχουν μύρα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό περίεργο ὅμως εἶναι ὅτι ἐνῶ ὁ κόσμος ἄρχισε νά συνηθίσει στήν μύρα καί ζητοῦσε νά πιῇ μύρα, τά ἀθηναϊκά κέντρα ὅπου εὐρίσκε κανέναν μύρα, ἐλέγοντο ζυθοπωλεῖα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' ὄχι μόνο αὐτό, μά ὅταν στά 1870 ἀνοίξε τό πρῶτο ἐργοστάσιο στήν Ἀθήνα γιά παρασκευή μύρας, ὠνομάσθηκε : Ζυθοποιεῖον Καρόλου Φίξ.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί κάτι άλλο ακόμη ; 'Η συνοικία Μέτς, πού λέγεται ακόμη καί σήμερα έτσι : Μ έ τ ς . Κι' αὐτή ἔχει σχέσι μέ τήν μύρα καί μέ τό ζυθοποιεῖο τοῦ Φίξ. "Ἡ ὄχι ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Απόλυτη σχέσι καί μπράβο πού τό θυμᾶσαι Γιάγκο. Στά 1870 λοιπόν, ὅταν ἔγινε ὁ γαλλο-γερμανικός πόλεμος καί οἱ Γερμανοί κατέλαβαν τήν πόλι Μέτς , ὁ Κάρολος Φίξ πού ἦτανε γερμανός ἔκτισε αὐτό τό ζυθοπωλεῖο καί τό ἀπεκάλεσε Μέτς. 'Από τό κέντρον αὐτό ἀπεκλήθη ὅλη ἡ συνοικία Μέτς πού ἐλέγετο πρῶτα " Παντρεμενάδινα ".
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ὅπως δῆποτε, πολύ γλήγορα συνήθισαν οἱ ἄλαιοί ἀθηναῖοι τήν γεῦσι τῆς μύρας, ἀφοῦ βλέπομε σέ παλαιές ρειλάμες παντοπωλεῖων, ὅπως τοῦ Θανόπουλου, τοῦ Παπαγιαννάκη καί ἄλλων νά διαφημίζεται ἡ μύρα τοῦ Μονάχου εἰς φιάλας. Καί ὅπως μοῦ ἔχεις πεῖ κάποτε, στήν ἐποχή τοῦ "Ὀθωνος, ὅταν δέν ὑπῆρχαν οὔτε φυγεῖα πάγου, μά οὔτε κἄν πάγος στήν 'Αθήνα, ἐπειδή ἡ μύρα πύνεται παγωμένη, στό βαυαρικό ἐκεῖνο κέντρο " Τό Πράσινο δεντρί ", εἶχανε κατασκευάσει φυσικό φυγεῖο νομίζω... σιάβοντας στό χῶμα ἕνα μεγάλο καί βαθύ λάκκο πού τόν γεμίζανε μέ χιόνι.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Τό χιόνι τό ἔφερναν μέ γαῖδουράκια ἀπό τήν Πάρνηθα καί τό συσσωρεύανε στούς λάκκους ὅπου τό χιόνι ἔπηζε καί γινότανε πάγος. Καταλαβαίνεις λοιπόν ὅτι αὐτός ὁ πάγος προστατευότανε ἀπό τό χῶμα καί δέν ελυωνε κι' ἔτσι, τά μπουιάλια τῆς μύρας παγώνανε ἐκεῖ μέσα...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πενία τέχνας κατεργάζεται. 'Αξίζει ὅμως νά σημειωθῇ ὅτι τόν πάγο τότε, δέν τό λέγανε πάγο, ἀλλά μ π ο ὄ ζ ι ἀπό τήν σφαιτική τούρκικη ὀνομασία του : Μ π ο ὄ ζ '
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' αὐτό τό μπουζι, παρέμεινε ἕως σήμερα καί λέμε πολύ συχνά γιά ἕνα παγωμένο ποτήρι νερό : Μωρέ, μπουζι εἶναι. "Ἄλλως τε μήν ξεχνᾶμε ὅτι σέ χρόνια ~~πολλοῦ παλαιότερα~~ παλαιότερα, κυκλοφοροῦσαν στούς δρόμους οἱ ὑπαίθριοι πωληταί τῆς βυσσινάδας καί

λεμοβάδας φανζοντας τραγουδιστά μάλιστα. : Κοΰο εΐναι μποϋζι - γλυκό σαν τό καρποϋζι... Πάρτε παιδιά νά πιήτε, παρτε νά δρο- σισθήτε.....

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί τά παιδιά, ἔδιναν τήν πεντάρα τους καί ὁ πλανόδιος πωλητής τῆς δρασιᾶς γεμιζε ἕνα ποτηράκι παγωμένη βγρό καί τό ἔδινε στόν πελάτη τοῦ δρόμου

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πῶς πέρασαν, πῶς κύλησα τά χρόνια ἀπό τότε. Σήμερα οἱ ἄνθρωποι πηγαίνουν μέ πυραύλους στό φεγγάρι ἐνῶ τότε, ἡ ἀνύψωσις ἑνός ἀεροπλάνου, ἔθεωρεῖτο γεγονός μεγάλο καί ἔπαιρνε ρομαντική ἀπόχρωσι.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ρομαντική ἀπόχρωσι ; Γιατί τό λές αὐτό ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θυμᾶμαι τά πρῶτα ἀεροπλᾶνα στήν Ἀθήνα. Ὅταν μετά τόν πόλεμο τοῦ 1912, ἄρχισαν τά ἀεροπλᾶνα νά συζητοῦνται καί νά σχολι- ᾶζονται, οἱ ἀθηναῖοι δέν μπόρεσαν νά μαντέφουν τήν ἐξέλιξι, τήν πρακτική ἐξέλιξι τοῦ ἀεροπλάνου γιά τήν συντόμευσι τοῦ ταξιδιοῦ ἢ γιά πολεμικούς σκοπούς καί εἶχανε τό ἀεροπλᾶνο ἀπό τήν αἰσθηματική καί ρομαντική πλευρά του...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τώρα κατάλαβα τί ἐννοεῖς. Οἱ ἀθηναῖοι, εἶδανε τό ἀεροπλᾶνο σαν μέσο ἀπομονώσεως τῶν ἐρωτευμένων ἀπό τήν κοινωνία. Φαντα- σθήκανε, ἐκείνη τήν ἐποχή τοῦ 1916, ἐδῶ καί πενήντα ἐπτά χρό- νια, δύο ἐρωτευμένους νά μπαίνουνε σέ ἀεροπλᾶνο γιά νά πᾶνε νά βρεθοῦνε μόνοι, μακριά ἀπό τά βλέμματα τῶν ἀνθρώπων.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀκριβῶς αὐτό. Εἶναι γνωστόν ὅτι στό θέατρο, ἡ ἐπιθεώρησις παρακολουθεῖ καί σατυρίζει ἐν τήν ἐξέλιξι καί τήν ἐπικαιρότητα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μάλιστα. Ὅμως στά 1916, ὅπως εἶπες, ὁ Τῆμος Μωραϊτίνης σέ μιά του ἐπιθεώρησι, ἔγραφεν ἕνα νούμερο γιά ἕνα ἀεροπορικό ταξίδι ἀπό τήν αἰσθηματική του πλευρά. Τίτλος του ἦτανε : Ψηλά στά σύννεφα..., πού ἀξίζει νά τό θυμηθοῦμε τώρα ὕστερα ἀπό ἐξήντα σχεδόν χρόνια.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ

(μέ συνοδεία πιάνου)

Ψηλά στά σύννεφα...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Τήν θυμάμαι καλά αὐτήν τήν ἐποχή. Καί μιά καί μιλούσαμε πρίν ἀπό λίγο γιά τήν πλανόδια πώλησι τοῦ δροσιστικοῦ ποτοῦ δέν μπορῶ νά ξεχάσω τό νουνούη...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Ν ο υ ν ο ὗ η ; Τί ἦτανε αὐτό τό Νουνούη ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Τό πρῶτο ἐπίσημο νά ποῦμε, παγωτό τοῦ δρόμου.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Λέγοντας ἐπίσημο, τί ἐννοεῖς ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ἐννοῶ ὅτι πρίν ἀπό τήν ἐμφάνισι τοῦ νουνούη, ὑπῆρχε πάντα τό γιάτσο πού τό περιέφερε ὁ γιατσατζῆς κουβαλῶντας δύο παγωνιέρες κρεμασμένες ἀπό ἓνα χοντρό ξύλο πού τό κρατοῦσε στούς ὄμους. Θυμάμαι καλά σάν ἤμουνα παιδί ὅτι εἶχα μανία νά μοῦ δώσῃ ἡ μητέρα μου μιά δεκάρα νά πάρω ἓνα γιάτσο, μά ἐκεῖνη δέν μοῦ ἔδινε ἀπό φόβο μήν πάθω καμμιά δηλητηρίασι.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Ἐπῆρχε δηλαδή καί τέτοιος κίνδυνος ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Οἱ ἐφημερίδες πολὺ συχνά σημειῶνανε τέτοια περιστατικά. Ὅπως σήμερα διαβάζομε δυστυχῶς κάθε μέρα αὐτοκινητιστικά δυστυχήματα, τότε πού δέν ὑπῆρχαν αὐτοκίνητα, τό δυστύχημα ἦτανε κρυμένο μέσα στίς πάστες καί τὰ παγωτά.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Πολύ φυσικό αὐτό. Ψυγεῖα δέν ὑπῆρχανε καί εὐνοια χαλούσανε τὰ γλυκίσματα μέσα σέ δοχεῖα ἀκασσιτέρωτα καί σέ τενειέδες πού σκουριάζανε ὅπως οἱ πρόχειρες παγωνιέρες τῶν παγωτῶν.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Καί κάθε μέρα, μά κάθε μέρα τό καλοκαῖρι, διαβάζανε οἱ ἀθηναῖοι στίς ἐφημερίδες : Αἱ χθεσιναί δηλητηριάσεις. Μετεφέρθησαν χθές δώδεκα ἄτομα εἰς τόν σταθμόν Πρώτων Βοηθειῶν, ὑποστάνατα δηλητηρίασιν ἀπό παγωτόν πλανοδίου παγωτοπώλου.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Ἐπῆρχανε λοιπόν συχνά τέτοια κρούσματα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Πολύ συχνά, κάθε μέρα σχεδόν σοῦ λέω. Ἔτσι, ὅταν ἔκανε τήν ἐμφάνισί του τό νουνούη, οἱ ἐφημερίδες τό χαιρετίσανε μ'ἐνθουσιασμό σάν δεῖγμα πολιτισμοῦ.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τέλος πάντων, τί ἦτανε αὐτό τό νουνούκι, τό δεῖγμα τοῦ πολιτισμοῦ ; Πῶς πουλιότανε ; Πῶς τρωγότανε ; Πῶς τό παρουσιάζανε οἱ πωληταί ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅριστε. Ἔχω ἐδῶ ἓνα ἀπόσπασμα ἀπό χρονογράφημα τῆς ἔφημερίδος Ἐμπρός καί ἂν θέλῃς διάβασέ 'το.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Νά τό διαβάσω βέβαια. Ἐξευρωπαϊζόμεθα. Τό ἐπάρατον ἐκεῖνο πλανόδιον παγωτό τό γιάτσο, ἀνήκει εἰς τήν Ἱστορίαν. Ἐνα νέον εἶδος παγωτοῦ κυκλοφορεῖ εἰς τήν πρωτεύουσαν καί φαίνεται νά εἶναι καθαρόν καί ἠγγυημένον. Δύο κουταλιές παγωτοῦ περικλείονται μέσα εἰς δύο ἀχιβάδες ἀπό λεπτήν σοκολάταν ἐνῶ τό σύνολον, εἶναι περιτετυλιγμένον εἰς φύλλον ἀσημοχάρτου... Βεβαίως ἡ τιμή του τῶν εἰκοσι λεπτῶν, εἶναι ὀλίγον ἀλμυρά, ἀλλά τό κέρδος διὰ τήν ἀποφυγὴν τῆς δηλητηριάσεως, ἀπείρως μεγαλύτερον...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κατάλαβες λοιπόν τί ἦτανε τό νουνούκι ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἔ, πῶς δέν κατάλαβα. Ἦτανε ἀσφαλῶς μιὰ πρόοδος στήν ἐξέλιξι τοῦ γιάτσου. Καί οἱ ἀθηναῖοι θά τό ὑποστηρίξανε βέβαια.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἴσως νά τό ὑποστηρίξανε μὰ τό νουνούκι δέν ἔπιασε. Φαίνεται πῶς ~~ἦ~~ ἦτανε πολύ λεπτό τό φύλλο τῆς σοκολάτας πού ~~ἦ~~ περιέκλειε τό παγωτό καί ἔσπαζε στό χέρι, ὁπότε...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ ὁπότε τό παγωτό πού θά ἦτανε κάπως λυωμένο, γυνότανε στά χέρια καί λέρωνε σακάκια καί πανταλόνια.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πάντως, οἱ κίνδυνοι τῆς θερινῆς δηλητηριάσεως ἀπό πάστες στά ζαχαροπλαστεία δέν εἶχανε σταματήσει. Τόσο πολύ μάλιστα ἦτανε συχνές αὐτές οἱ στομαχικῆς ἀνωμαλίαι πού ἐπέφεραν τά γλυκιά ὥστε στίς ἐπιθεωρήσεις ὑπῆρχανε συχνά τέτοιαι κομικῆς σιηνῆς.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί θυμᾶμαι ἀκριβῶς μιὰ τέτοια σκηνή στό θέατρο Μοντιάλ. Διηγεζότανε ἓνας ἀρμένης ζαχαροπλάστης τοῦ ὁποίου τά γλυκιά εἶχανε δηλητηριάσει τρεῖς τέσσαρις πελάτες. Κάποια στιγμή ὁ Πρόεδρος τόν ρωτοῦσε : Δέν μοῦ λές κατηγορούμενε, ὅλοι ὅσοι τρῶνε

από τους μπαλαβάδες σου πεθαίνουνε ; Και έπαντοσε ο ζαχαρο-
πλάστης : "Οχι, κύριε Πρόεδρε, είναι και μερικοί που ζήσανε.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Αφελής ή απάντησις και είλιπρινής μαζί. Τό γεγονός είναι
ότι παρασυρθήκαμε μέ τίς δηλητηριάσεις και γιά νά συνέλθωμε
πρέπει ν' ακούσωμε τήν γλυκόλαλη Κλειώ μας νά μάς θυμίση κάτι.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Σέ λατρεύω...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βρισκόμαστε Γάγιο μου στό πρώτο δεκαήμερο του 'Ιουνίου και τέ-
τοια εποχή, έδω και πενήντα χρόνια, στά 1923, έγινε μία μεγάλη
επανάστασις στην 'Αθήνα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί είδους επανάστασις ; Πρώτη φορά άκούω επανάστασι στην 'Αθή-
να στα 1923.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Επανάστασις στην γυναικεία μόδα. "Αρχισαν νά κυκλοφοροϋν τά
πολύ κοντά φορέματα των γυναικων.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Αλήθεια, ναί... Τά περίφημα κοντοφουστανάκια, όπως τά λέγανε
τότε, γιατί ή λέξις μίνι δέν ήτανε γνωστή.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πάντως ή φοϋστα έκόντησε τόσο πολύ που όσες τολμηρές άθηναίες
άκολουθήσανε τήν μόδα, έγιναν αντικείμενα ειρωνείας και καμιά
φορά πραγματικής πρόγνας. Τούς φωνάζανε στον δρόμο : Τί τά φο-
ράς έτσι μακρυά κοϋιλα μου ; 'Ανέβασέ τα λίγο άνόμη...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ήτανε τό πρώτο ξάφνιασμα του κόσμου από τίς μακρυές φοϋστες
της έποχής. Θυμάμαι κι' εγώ καλά ότι ή φοϋστα έφθανε έως πάνω
από τό γόνατο και ήτανε τόσο στενές ώστε μία γυναίκα δέν μπο-
ροϋσε ν' άνεβή στό τραμ χωρίς νά γάνη στόχος των βλεμμάτων του
κόσμου, που περίμενε μέ άνυπομονησία στίς στάσεις του τραμ
για νά ιδή λίγη γάρφα και κάτι περισσότερο. Φαντάζομαι τί θα
έγραφε τότε ο Σουρής.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ο Σουρής δέν έγραφε τίποτε, γιατί είχε πεθάνει τέσσερα χρόνια
πρίν. 'Υπήρχαν όμως άλλοι εύθυμογράφοι, όπως ο 'Αντώνης Βώτης
ο Αίμίλιος Δραγάτης, ο Γεώργιος 'Ασημακόπουλος που ώργίασαν

κρηθολεπτινά σέ σάτυρα καί εἰρωνεία. Διάβασε ἐδῶ Γιάγκο νά-
 ἰδῆς τί ἔγραφε ὁ Βώττης σέ μιὰ χιουμοριστική ἔφημερίδα, τήν
 " Σατυρική " τοῦ Παπαδημητρίου.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ (Διαβάζει)

Τώρα πέρανε τὰ ἐμπόδια
 καί τὰ γυναικεῖα πόδια
 θά τὰ βῆψωμε ἐλευθέρως στής Ἀθήνας τὰς ὁδοῦς
 ἄνευ ἐντροπῆς καί αἰδοῦς.

Ὅλοι λένε : Τί συμβαίνει
 πού ἡ φοῦστα ἀνεβαίνει
 ὅπως ἀνεβαίνει ἡ λίρα ~~ἀνεβαίνει ἀνεβαίνει~~
 χρηματιστηριακῶς
 καί ζαλίζεται ὁ καημένος ὁ ὀφθαλμός ὁ ἀνδρικός.

Πάει χάθηκεν ἡ φοῦστα
 κι' ἔτσι τ' ἀνδρικό τὰ γοῦστα
 μᾶλλον ἱκανοποιοῦνται μέ αὐτήν τήν νέα μόδα
 καί τὰ βλέμματα πηγαίνουν εἰς τό ἄλτ... καί παρά
 πόδα!

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτά ἔγραφε ὁ ἀλησμόνητος ἐπιθεωρησεογράφος Ἀντώνης Βώττης
 τήν ἐποχή τοῦ 1923, ὅταν καί τ' ἀνδρικό πανταλόνια εἶχανε
 κοντήνει τόσο πολύ ὥστε ἡ μόδα ἐπέβαλλε νά φαίνεται ὁ ἀστρά-
 γαλος τοῦ ποδιοῦ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί σέ τρία χρόνια, στά 1926, ἐνῶ τό γυναικεῖο φουστάνι εἶ-
 χε κοντήνει ἀκόμη περισσότερο, τό ἀνδρικό πανταλόνι εἶχε
 γίνει πολύ ~~μακρῶς~~ μακρῶ καί πολύ φαρδύ, ὅπως τό λέγανε τότε
 τσάρλεστον νορίζω.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι, τσάρλεστον. Ὅμως ἐκεῖνη τήν ἐποχή, ἕνας πρωθυπουργός
 ὁ Πάγκαλος, διέταξε νά μήν ἀπέχουν τὰ φουστάνια τῶν γυναικῶν
 περισσότερο ἀπό τριάντα πόντους ἀπό τό ἔδαφος καί ἔδωσε ἐν-
 τολή στά ἀστυνομικά ἔργα να ἐκτελέσουν τήν διαταγή αὐτή.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καλά, πῶς θά ἐκτελοῦσαν τήν διαταγή γιά τήν φοῦστα οἱ ἀστυ-
 φύλακες ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θά γελάσης καί σύ καί οἱ ἀπροατές μας, ἂν μάθετε ὅτι οἱ
 ἀστυφύλακες ἦταν ἐφοδιασμένοι μ' ἕνα μέτρο...

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μή μοῦ πῆς ὅτι οἱ ἀστυφύλακες μετρούσανε τὴν ἀπόστασι τοῦ ποδογύρου ἀπὸ τὸ ~~ἔδαφος~~ ἔδαφος...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἔτσι ἔλεγε ἡ διαταγή. Καί καταλαβαίνεις ὅτι δέν μπόρεσε ποτέ νὰ ἐφαρμοσθῆ, γιατί ἡ πρώτη γυναῖκα πού ἔπε εἶρησε νά σταματήσῃ τὸ ὄργανο τῆς τάξεως, ἔγινεν ἔξαλλη καί ἄρχισε νά βρίζῃ τὸν ἀστυφύλακα...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σοβαρά ; "Ἐγινε δηλαδή ἐπεισόδιο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ἐπεισόδιο τρομακτικό. Ἡ γυναῖκα ἐφώναζε, ἐτσίριζε, ἔβριζε καί ὁ ἀστυφύλακας εἶχε ξεδιπλώσει τὸ παραγκιούδινο μέτρο του καί προσπαθοῦσε νά πάρῃ τὴν ἀπόστασι τῆς φούστας ἀπὸ τὸ ἔδαφος... Μαζεύτηνε κόσμος...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πολύ φυσικό γιὰ τέτοιο θέαμα νά μαζευτῆ κόσμος. Καί φαντάζομαι ὅτι δέν θά παρακολουθοῦσε μονάχα ρά θά ἔλαβε καί μέρος στὴν διαμάχη...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Χάλασε ὁ κόσμος στὶς φωνές. Οἱ γεροντότεροι καί συντηρητικοὶ φωνάζανε : Καλὸ τῆς κάνεις... Τί τὰ φοράει ἔτσι ; Ἐνῶ οἱ νεώτεροι καί προοδευτικοί, οὐρλιαζανε κι' αὐτοί : "Ἄσε τὴν γυναῖκα ἡσυχῃ... τί τῆς πιάνεις τὴν γάμπα ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ποῦ ἔγινε αὐτὴ ἡ σπαραξικάρδια σκηνή ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στὴν πλατεῖα Ὁμονοίας, στὴν ἀρχὴ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς. Καταλαβαίνεις ὅτι μέσα σέ λίγα δευτερόλεπτα, εἶχε σχηματισθεῖ διαδήλωσις. Ὁ καημένος ὁ ἀστυφύλακας ἤθελε νά πάῃ τὴν κοντοφουστανοῦσα γυναῖκα στό Τμήμα, ἐκεῖνη φώναζε καί ἀρνιότανε καί τελικά, ὕστερα ἀπὸ δύο τρίτα ἐπεισόδια τοῦ εἶδους αὐτοῦ,
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μαντεύω τί ἔγινε. Ἡ διαταγή θά ἀνεκλήθῃ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν ἀνεκλήθῃ μὲν, ἀλλά τὴν ἔφησαν νά ἀτομήσῃ. Ὅμως δέν νομίζεις ὅτι πρέπει νά θυμηθοῦμε καί κανένα τραγοῦδι ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἄσφαλῶς, γιὰ νά σπάσωμε τὴν μονοτονία τῆς φλυαρίας μας.
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μὲ συνοδεία πιάνου) Κατ' ἐκλογὴν τῆς.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φαντάζεσα. Γιατί οι σατυρικές αιχμές συνεκέντρωσε όλη αυτή η ιστορία. Οι έφημερίδες και τα περιοδικά είχαν οργιστεί και τό ρεζίλεμα, ή γελοιοποιήσις τής διαραγής αυτής πήρε ζήτασι. Αφού θυμάμαι καλά, ότι τής Αποικηές τοῦ 1925, όταν έκυκλοφορούσε ή περιλάλητη γιαμήλα στους δρόμους ένας γελοιογράφος, ο Ηλίας Κουμετάκης, είχε κάνει μιά γελοιογραφία πού ένας αστυφύλακας μετρούσε τό ύφος από τό έδαφος τής λινάτσας πού έναλύπτε τήν γιαμήλα...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Αλήθεια ; "Έγιναν τέτοια πράγματα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Και χειρότερα ακόμη. Τόν Ιούνιο τοῦ 1925, όταν έγινοντο εξετάσεις γυμναστικής μέ σχετικές έπιδείξεις τών παρθεναγωγείων, έδημοσιεύθηκε μιά γελοιογραφία ενός αστυφύλακος πού ήθελε ν' απαγορεύση τής γυμναστικές έπειδείξεις τοῦ Αρσακείου μέ τήν δικαιολογία ότι τά φουστανάκια τών κοριτσιών ήτανε υπερβολικά κοντά...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

"Έχω υπ' όφει μου ένα σεφραίν από τραγοῦδι έπιδεωρήσεως πού σίγουρα θ' ανάγεται σ' αυτήν τήν έποχή :

Νά πής κορίτσι μου στή μαμά σου
νά σοῦ μακρύνη τό φόρεμά σου
νά μή σε πιάση αστυβόμος
καί θά φρακάρη τότε ο δρόμος...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ναί, τό θυμάμαι κι' εγώ αυτό τό τραγ υδάκι τοῦ 1925. Τό είχε γράφει ο μακαρίτης Αίμίλιος Δραγάτσης... Μά νομίζω ότι άρκετό είπαμε και πρέπει να τελειώσωμε με κανένα τραγοῦδι.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συ νοθεία πιάνου) Τ ρ α γ ο ῦ δ ι